

SCI-CONF.COM.UA

EUROPEAN SCIENTIFIC DISCUSSIONS

**PROCEEDINGS OF VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MAY 23-25, 2021**

**ROME
2021**

EUROPEAN SCIENTIFIC DISCUSSIONS

Proceedings of VII International Scientific and Practical Conference

Rome, Italy

23-25 May 2021

Rome, Italy

2021

UDC 001.1

The 7th International scientific and practical conference “European scientific discussions” (May 23-25, 2021) Potere della ragione Editore, Rome, Italy. 2021. 491 p.

ISBN 978-88-32934-02-1

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // European scientific discussions. Proceedings of the 7th International scientific and practical conference. Potere della ragione Editore. Rome, Italy. 2021. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/vii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-european-scientific-discussions-23-25-maya-2021-goda-rim-italiya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: rome@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2021 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2021 Potere della ragione Editore ®

©2021 Authors of the articles

БІОБЕЗПЕКА ВІД COVID-19 В СУДОВО-МЕДИЧНІЙ ЕКСПЕРТИЗИ

Михайличенко Борис Валентинович,
доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри судової медицини та
медичного права,
Біляков Андрій Миколайович,
доктор медичних наук, професор
кафедри судової медицини та медичного
Національний медичний університет
імені О.Богомольця;
Личман Тамара Василівна,
ДУ «Головне бюро судово-медичної
експертизи МОЗ України, в.о. начальника,
м.Київ, Україна,

Вступ./Introduction. Судово-медичну експертизу проводять, передусім, для визначення причини смерті у випадках насильницької та ненасильницької смерті, тому одним із судово-медичних об'єктів являються трупи осіб, які мають травми або смерть яких настала раптово від захворювань. Починаючи із 2019 р., судово-медична експертиза виконує свої функції в умовах коронавірусної інфекції COVID-19. Зважаючи на це, судово-медичні розтини мають проводитись із дотриманням санітарних протиепідемічних заходів, спрямованих на запобігання поширенню цієї інфекції та унеможливлення захворювання на неї персоналу судово-медичних установ.

Мета./Aim. Розглянути особливості заходів із біобезпеки щодо коронавірусної інфекції COVID-19 під час проведення судово-медичної експертизи у танатологічному відділі бюро судово-медичної експертизи.

Матеріал і методи./Materials and methods. Матеріалом дослідження була нормативно-правова документація щодо проведення судово-медичного розтину в умовах існування небезпеки для здоров'я і життя людини та наукова профільна література.

Результати та обговорення./Results and discussion. Згідно статистики за

2020 р. під час спалаху та розповсюдження в Україні пандемії на коронавірусну інфекцію COVID-19 показник смертності було перевищено порівняно із 2019 р. Причому, зростання цього показника відбувалося саме восени та взимку під час реєстрації пікових кількостей захворювань населення на коронавірусну інфекцію. Ці дані підтверджують наявність зв'язку між зростанням показника смертності населення та пандемією і виникнення внаслідок цього так званої надлишкової смертності. Звісно, що основна кількість померлих осіб сталася у лікарнях, куди проводили госпіталізацію хворих. Однак, не можна виключити і настання смерті хворих вдома, після чого такі трупи для визначення причини смерті направляють на судово-медичну експертизу. Під час проведення судово-медичного розтину трупа судово-медичний експерт та допоміжний персонал безпосередньо знаходяться під впливом інфекційних агентів, оскільки контактують із тканинами тіла померлої особи, її рідинами. Тому дотримання санітарно-протиепідемічних заходів є нагальною вимогою часу.

Згідно Наказу Міністерства охорони здоров'я № 521 від 25.02.2020 р. перелік особливо небезпечних, небезпечних інфекційних та паразитарних хвороб людини і носійства збудників цих хвороб було доповнено захворюванням на COVID-19, збудником якого є коронавірус SARS-CoV-2. ВООЗ було визнано виникнення надзвичайної ситуації у охороні здоров'я, яка має міжнародне значення, а в подальшому зростання захворюваності населення на коронавірусну інфекцію було визнано пандемією.

Загальновідомо, що особливо небезпечна інфекційна хвороба призводить до тяжких та (або) стійких розладів здоров'я хворих, характеризується швидким та масовим поширенням хвороби серед населення та обумовлює високий рівень смертності. Тому кожна держава має національні регламентуючі заходи та застереження, які спрямовані як на унеможливлення випадків виникнення особливо небезпечних інфекцій, так і їх поширення. Щоденна діяльність бюро судово-медичної експертизи полягає в проведенні розтинів трупів для виявлення причини смерті як у випадку насильницької, так і ненасильницької смерті від захворювань. Вірус збудника захворювання на COVID-19 під час

вірусемії циркулює в тілі людини, знаходиться в його рідинах та у внутрішніх органах, що обумовлює небезпеку для судово-медичного експерта під час розтину трупа померлої людини. За своїми біологічними властивостями коронавірус SARS-CoV-2 характеризується надзвичайною заразністю, а вірусні частинки можуть зберігатися на поверхнях та слугувати джерелом інфікування, як і повітряні аерозолі. Крім того, вірус залишається на інструментарії, який використовують під час розтину, на всіх поверхнях, з якими контактують біооб'єкти. Потоки повітря в секційній кімнаті можуть також стати контамінованими вірусними агентами. Зважаючи на це, проведення судово-медичної експертизи має здійснюватися із дотриманням відповідних протиепідемічних заходів із біобезпеки. Такі заходи мають стосуватися секційної кімнати, судово-медичного експерта, техніки проведення розтину та інструментарію.

ВООЗ було розроблено базові принципи попередження зараження на коронавірусну інфекцію, до яких відносять дотримання гігієни рук та дихальної гігієни, використання засобів індивідуального захисту, адекватну вентиляцію приміщень, обмеження контактів, унеможливлення розпилення аерозолів рідин з вірусною контамінацією, роботу із лабораторними зразками як із потенційно небезпечними, проведення дезинфекції поверхонь в медичних установах із використанням етилового спирту (70-90%), хлоромістких розчинів та перекису водню (більше 0,5%). Чинні «Правила проведення судово-медичної експертизи (досліджень) трупів у бюро судово-медичної експертизи» передбачають низку заходів у випадках гострозаразних та особливо небезпечних інфекцій. Зокрема, у бюро має існувати спеціальна зала для проведення таких розтинів, такі трупи мають зберігати окремо від інших трупів. Передбачено щотижневе ретельне прибирання секційної зали, а при виявленні у померлої особи гострозаразного захворювання після розтину необхідно проводити повне прибирання усіх приміщень моргу із залученням санепідстанції. Звісно, що такі заходи не відповідають сучасній ситуації і мають загальне спрямування. Тому МОЗ держави було видано наказ від 22.09.2020 № 2151 «Про затвердження Порядку

проведення судово-медичного розтину тіл осіб, померлих з підозрою на коронавірусну хворобу (COVID-19)». Передусім, важливим чинником попередження можливих випадків зараження на COVID-19 являється поінформованість персоналу бюро судово-медичної експертизи щодо шляхів можливого зараження і ризиків під час виконання своєї професійної діяльності та дотримання правил з біобезпеки, у зв'язку із цим значна увага приділяється наявності письмових правил із біобезпеки, підготовці персоналу щодо їх виконання та проведення відповідного інструктажу із його документальною реєстрацією.

Першим етапом в проведенні судово-медичної експертизи являється ознайомлення із документами, за якими труп було направлено слідчим до бюро судово-медичної експертизи. Перш за все, необхідно звертати увагу на наявність інформації у Постанові про призначення судово-медичної експертизи про можливість коронавірусної інфекції у померлої особи. Ці відомості мають бути отримані слідчим під час проведення огляду трупа на місці події і вони є вкрай важливими як для самої слідчої групи, яка проводила огляд місця події, так і для персоналу бюро судово-медичної експертизи. Це обумовлює необхідність співдружньої діяльності правоохоронних органів та бюро судово-медичної експертизи щодо акцентування уваги учасників огляду місця події на дотримання правил з біобезпеки та інформування бюро судово-медичної експертизи. Якщо ж такі відомості відсутні, то труп особи, яка померла раптово, необхідно розглядати як потенційно небезпечний.

Дотримання значної низки протиепідемічних заходів відбувається під час проведення судово-медичного розтину. Вхід до секційної кімнати обмежується виключно необхідною кількістю персоналу, а судово-медичний експерт та допоміжний персонал під час розтину одягнуті у рекомендовані засоби індивідуального захисту, до яких відносять одноразовий водостійкий ізоляційний халат із довгими рукавами та бахіли, шапочку одноразову, захисні окуляри або захисний щиток для захисту передньої та бічної поверхні обличчя, маску із фільтром N95 або одноразовий респіратор N95, які максимально

унеможливають вдихання повітряних аерозолів в секційній кімнаті, та подвійні хірургічні рукавички. Причому, має значення правильна техніка вдягання засобів індивідуального захисту, особливо окулярів та маски, між якими та обличчям не має бути будь-яких зазорів. Може бути також використаний костюм біозахисту. Зважаючи на наведене, бюро судово-медичної експертизи має проводити навчання свого персоналу правильному вдягання та використанню індивідуальних засобів дотримання біобезпеки.

Особливу увагу для виявлення коронавірусної інфекції під час розтину звертають на всі випадки наявності пневмонії та візуальні морфологічні її прояви. У разі виявлення ознак коронавірусної інфекції під час розтину або при виникненні підозри на можливість смерті від коронавірусної хвороби судово-медичний експерт заповнює «Екстрене повідомлення про інфекційне захворювання, харчове, гостре професійне отруєння, незвичайну реакцію на щеплення».

Після проведення розтину важливим чинником біобезпеки є унеможливлення перенесення контагіозного агенту із вірусом за межі секційної кімнати. Забезпечення цієї вимоги досягається наявністю окремої чистої кімнати, в якій знімають захисний одяг, збирають на утилізацію одноразові засоби індивідуального захисту, проводять обробку антисептиками окулярів, захисної маски, які використовують багаторазово. Причому, увага приділяється правильному порядку зняття засобів індивідуального захисту. Надалі після їх зняття миють руки милом та обробляють їх антисептиком з уникненням доторкань до обличчя. Танатологічний відділ веде щоденну реєстрацію судово-медичних експертів та допоміжного персоналу, які приймали участь у проведенні судово-медичного розтину та забезпечує контроль стану їх здоров'я. З метою раннього виявлення захворювання на коронавірусну інфекцію та носіїв коронавірусної інфекції, які здатні контамінувати оточуючих, персонал відділу та судово-медичні експерти мають проходити регулярні тестування на виявлення інфекційного агенту чи захворювання, що базується на термінах, які максимально враховують період заразності людини та початок захворювання.

Під час проведення судово-медичного розтину має значення унеможливлення виникнення аерозолів із рідин тіла та при використанні води. Весь інструментарій та поверхні секційного столу та самого приміщення становлять небезпеку у зв'язку із їх забрудненням і тому вони підлягають обробці дезінфікуючими засобами відповідно до регламенту та після кожного виявленого під час розтину випадку захворювання на коронавірусну інфекцію.

Доцільним також являється забір зразків із поверхонь секційної кімнати, особливо із секційного столу для проведення ПЦР-діагностики. Згідно досліджень коронавірус не витримує опромінення ультрафіолетом, але зберігає свою життєздатність при кімнатній температурі та вологості повітря менше 50 %. Зважаючи на це, секційну кімнату та приміщення знезаражують ультрафіолетовою лампою, функціонуванням витяжної вентиляції з дотриманням показників мікроклімату.

Останнім часом все більше надходить інформації щодо виявлення коронавірусу у стічних водах та необхідності їх моніторингу на його наявність. Європейська комісія закликала всі держави-члени ЄС застосовувати такий моніторинг для найранішнього виявлення початку масових захворювань населення на коронавірусну хворобу. Згідно наказу МОЗ у разі виявлення випадку смерті від коронавірусної хвороби «Каналізаційні зливи герметизуються». Дотримання такої вимоги є гіпотетичним, оскільки каналізаційна система танатологічного відділу не є відокремленою. Найбільш доцільним є регулярний моніторинг каналізаційних зразків у найближчому колекторі, до якого потрапляють стічні води із танатологічного відділу бюро судово-медичної експертизи.

Висновки./Conclusions. Таким чином, розширений комплекс заходів із біобезпеки у бюро судово-медичної експертизи щодо коронавірусної хвороби від COVID-19 спрямований на запобігання поширенню цієї інфекції та унеможливлення захворювання на неї персоналу судово-медичних установ під час виконання професійних функцій.